

כל הצלמים פרק שלישי עבודה זרה

מ.מ.

עין משפט נר מצוה

פה א ב ג מ"פ מ"ה
עבודת כוכבים הלב
י"ד ופ"ט מ"ה מ"ה מ"ה
אסורות ה"ג י"ג סמך לאון
מה עושה ע"י ס"י קמט
סעף י"א:

רבינו הגנאל

אמר ר' יוסי מודה ר' יוסי
שאם נטע והבריך והרכיב
שמותר. ותניא בהדיא דר'
יוסי מודה בהא. והנה
הכפנות של ערלה והאילן
שיוצא גורמין לזה הפרי
ומודה ר' יוסי שמותר
מכלל דר' יוסי זה זה
גורם מותר סביב ליה וכו'
תימא לר' יוסי שני ליה
איסורא דעבודת כוכבים
משאר איסורי. ותניא
שדה שנודלה כובל
של עבודת כוכבים. וכן
פריה שנתפחה בכרשיני
התורה תני חזא שדה
תירוע ופרה תשחט. ותניא
איך שדה תבור. ופרה
תורה. מאי (ל) הא קתני
שדה תורע רבנן. והא
דקתני תבור רבי יוסי
(אומר) [היא] אפ"ה (ג)
אם נודעה שרי [אלמא]
הוא סבר זה זה גורם
מותר. ולא שני ליה בין
איסורא דעבודת כוכבים
לאיסורא תרומה. ודיחין
לא לעולם לר' יוסי שני
ליה בין איסורא דעבודת
כוכבים לשאר איסורי.
והני מתייתא ר' אליעזר
ליה בין איסורא דעבודת
כוכבים לשאר איסורי.
ורבנן בנייה דתנן שאור
ושל חולין ושל תרומה
שנפלו בתוך העיסה ואין
באחד מהן שיעור כדי
לחמץ את העיסה ונצטרפו
והימטו רבי אליעזר אומר
אחר אחרון נבא. פי
אם השאור של תרומה
נפל אחרון נאסרה העיסה.
ואם של חולין נפל אחרון
מותר וחכמים אומרים
לעולם אין העיסה אסורה
אלא אם היה בשאור של
תרומה שיעור כדי לחמץ
לברו. ואמר אביי לא שנו
באמר ר' יוסי דעיסה את
אילתו לשם אומר ר'
אליעזר אלא שכל שאור
של חולין אחרון מותר
אבל לא אסור אסור.
אלמא סבר זה זה גורם
אסור. ואעפ"כ אם קדם
וסילק את השאור של
תרומה שרי ר' אליעזר.
ודחי' וממאי דטעמא
דריב' אליעזר כדאביי
אלא מהא דתנן

שאם נטע והבריך. פי' כגונט' בלשון אחרון נטע האגוז ואחר
כך כשנעשה נטיעה הצריך והרכיב צאילין של הימיר (ח) אותו
לשון עיקר ומה שהקשה כגונט' אפי' לא הצריך והרכיב נמי לא
דק דאין נקרא זה זה גורם אלא כשנטיעה מענין אחד כמו

הצרכת איסור צאילין הימיר ששניהם
אילן וכמו וזל נטייה וקרקע דלעיל
אזל אגוז וקרקע שני ענינים הם
ומה שפירש בלשון ראשון הצריך
יחור של ערלה צאילין והיו כמו
ילדה הסככה צוקנה דעטלה אין
הגדון דומה לראיה דהיא אפילו למ"ד
זה זה גורם אסור מותר כיון
שצטלה צוקנה וכן משמע לשון צטלה:
שאם נטע. וא"ת מ"ש גדולי אגוז
של ערלה מגדולי (ט) טבל ומעשר
שני סתן חולין ואפי' גדולי תרומה
אלא שגורו עליהן (י) צ"ת דבר וי"ל
דערלה שאסורה בהנאה יש לאסור
הגידולין שגם זה הנאה היא אצל
צאיסור אפילו אין לאסור הגידולין
שאינו אוכל האיסור עצמו:

שדה תורע. וכגון שאין הוצל
צעין והוא ליה זה זה
גורם ומותר כדפרישית לעיל גבי
נטייה: (י) **הא** רבנן. והא דשרו
לעיל נטע והצריך והרכיב לאו משום
דאית להו זה זה גורם מותר אלא
משום דמה שגדל מן האגוז עצמו
יהא מותר ואסרי רבנן בעבודת
כוכבים לעיל דאף היא נעשה וזל
וחי' לשאר איסורי: **עד** שיהא
באיסור כדי לחמץ. פירוט וזו אסור
אפי' יש בהיתר נמי כדי לחמץ וא"ת
היכי מייית מדרבנן זה זה גורם
מותר דלמא שני להו בין עבודת
כוכבים לשאר איסוריין י"ל דהכי מייית
(ב) מדר"א נשמע לרבנן דכי היכי
דאסר אף צטלה איסוריין ואינו מחלק
רבנן נמי דשרו לא יחלקו. פי'
דלמא טעמא דר"א כו'. פי'
ולעולם זה זה גורם
מותר: **אלא** ר"א ורבנן דעצים.
משום דקאמר הא ר"א והא רבנן
מהדר אפלוגמייהו ולפ"ז הדימו
הצרייתות מתורכות הא ר' יוסי ורבנן
דידה דצדיק זה זה גורם אסור
והא ר"א ורבנן: **יוליד** האם
המלאה. פי' כגונט' דמי עזי
איסור משמע ולכן תהא הפת מותרת
וקשה דא"כ אפי' צלה נעערה נמי
יש להחזיר בהולכת הנחת העיסה לכך
נראה לפרש הנחת הפת ויחא דלא פליג ר"א ברישא (ל) חדש יומין
להחזיר להוליד הנחת עיסה שהוסק צפן לים המלח:
נתעברה באחרות. לא גרס ר"ת אחרות באחרות וכן צמשת
מצייל מתנן דכלהי הכרס דמיימי צפ"ק דבינה (ד) ג' א'
לא גרים ליה ומצייל ראייה מדאסר שמואל פ' התעורר (ז) וצחיס (ע).
ספק ספקא דחיק התם לאשכוחי תנא דסבר כוותיה וזריך להצייל
מדריבי יהודה דצרייתא דרמוני צאדן דאסר צפסק ספקא והולך
לדחוק סבר לה כוותיה כהדא ופליג עלה כהדא דשמואל דוקא בעבודת
כוכבים אוקר דקאמר התם הנח לעבודת כוכבים שספקא אסורה
עד סוף העולם ואי גרסינן ליה הכא לייתו תך משנה לצעודת
כוכבים קיימא וכן ואי גרסינן ליה נמי צבחייל מתנן ליה זה זה גורם
המשנה דר"א וימנא סבר כוותיה כהדא ור"א צר ברוך אומר
דשפיר גרסינן ליה הכא והתם דלמא ליכא אלא חדא ספקא
דה"פ ואחרים צאחרים כל אותן אחרים נעערו צאחרים או
אפילו רוצן דליכא לנימיר איסורא צרוצא איתיה דה"ע אמר
תלמודא התם גבי טעמא של עבודת כוכבים נפלה לתוך מאה
טענות כולן אסורות פירשו ששים למקום אחד וארבעים צמקום
אחד הארבעים מותרים דלמרינן איסורא צרוצא איתיה (ו)
אג

הצריך והרכיב. (ח) אם הצריך או הרכיב יחור של ערלה צאילין
זקן מותרים פירוטיהן מיד אע"פ שלא מלאו להן שני ערלה דזה
זה גורם מותר וה"ע אמרינן בעלמא (י) ילדה שסיככה צוקנה
צטלה. לשון אחר אם נטע האגוז של ערלה שהוא איסור הנאה
ולכשיגדל ונעשה נטיעה הצריכה
והרכיבה צאילין דהיתר מותר לאותן
פירות שטוען אחר זמן צאין נמי
ע"י האילן של הימיר וקשיא לי צלה
הצריך וצלה הרכיב נמי איכא זה
זה גורם אגוז דאיסור וקרקע דהיתר:

שני ליה לר' יוסי בין שאר איסוריין לעבודת
כוכבים ומי שני ליה והתניא שדה שנודלה
כובל עבודת כוכבים וכן פרה שנחפטה
בכרשיני עבודת כוכבים תני חזא "שדה
תורע פרה תשחט ותניא איך שדה תבור
ופרה תורה מאי לאו הא ר' יוסי והא רבנן
לא הא ר"א והא רבנן ר"א ורבנן אילימא
ר"א ורבנן דשאור דתנן (ט) שאור של חולין
ושל תרומה שנפלו לתוך העיסה לא בזה
כדי לחמץ ולא בזה כדי לחמץ ונצטרפו
והימטו ר"א אומר אחר האחרון אני בא וחכ"א
בין שנפל איסור לכתחלה ובין שנפל
איסור לבסוף אינו אסור עד שיהא בו כדי
לחמץ ואמר אביי לא שנו אלא שקדם וסילק
את האיסור אבל לא קדם וסילק את האיסור
אסור וממאי דטעמא דר"א בדאביי דלמא
טעמא דר"א משום דאחר אחרון אני בא אי
גמיר באיסורא (ט) אסורה ואי גמיר בהיתרא
מותרין בין סלקיה ובין לא סלקיה אלא ר"א
ורבנן דעצים דתנן (ט) נטל הימנה עצים
אסורה בהנאה הסיק בה את התנור חדש
יותץ ישן יוצן אפה בו את הפת אסורה
בהנאה נתעברה (ט) באחרים כולן אסורות
בהנאה ר"א אומר יוליד הנאה לים המלח
אמרו לו אין פדיון לעבודת כוכבים רבנן
דפליגי עליה דר"א מאן נינהו אילימא רבנן
דעצים אחמורי מחמורי אלא רבנן דשאור
אימור דשמעת להו לרבנן דמקילי בשאור
בעבודת כוכבים מי מקילי אלא לעולם הא
רבי יוסי והא רבנן ר' יוסי לדבריהם דרבנן
(ט) אמר להו לדידי יזה וזה גורם מותר לדידכו
דאמרייתו זה זה גורם אסור אודו לי (ו) מיהת
אף ירקות בימות הגשמים ורבנן כדאמר רב
כורי בריה דרב כהנא אומר רב יהודה אומר
שמואל הלכה כרבי יוסי: ההוא גינתא
דאיזבל צובלא דעבודת כוכבים שלח רב
עמור קמיה דרב יוסף א"ל הכי אומר רב
יהודה אומר שמואל הלכה כרבי יוסי:
מתני'

(א) פסקים כו: ערלה פ"ב
מ"ח לקמן עג: מורה נ"ב
(ב) פסקים כו: [לקמן ע"ב]
(ג) פסקים כו: [לקמן ע"ב]
(ד) פסקים כו: [לקמן ע"ב]
(ה) [לעיל מ"ח]
(ו) [לעיל מ"ג] (ז) [לעיל מ"ג]
(ח) [ל"ל א"ס] (ט) זהו דיבור
אחד עם דר' לעמלה. רש"י
(י) [שפת אמת] (כ) [שפת אמת]
כ"ה ג: ותוס' יבמות פ"א.
ד"ה נתעברו ותוס' סנהדרין
פ"ד ר"ה ואחרים ותוס' וצחיס
עד: ד"ה ואכ"ל.

הגהות הב"ח

(א) גבי גמיר באיסורא
אסור ואי גמיר באיסורא
מותר בין סלקיה:
(ב) שם לדברייהם לרבנן
קאמר: (ג) שם חורו לי
מיהא. נ"ב פירוש ארו ל'
לסככייה דזה זה גורם
דאיסור היא ומהי אף
ירקות צמית גמית
אסור: (ד) רש"י ד"ה
הצריך והרכיב או הצריך:
(ה) ד"ה מאי לאו וכו'
וקרקע דהיתר ופרה
משעת ומאכל וכו' שאר
אפילו לא אפילו אין
עבודת כוכבים לשאר
איסוריין וקשיא אמתי'
הצריך: (ו) ד"ה אלא רבנן
וכי' כסוף מותר וכו'
נפלו בבת אחת עד
שיהא: (ז) ד"ה אלא לעולם
וכי' ר' יוסי היא דעמי'
וכי' ולא שני ליה בין
עבודת כוכבים: (ח) תוס'
ד"ה שם טעם וכו' ואומר
לשון וכו' צאילין זקן וכו'
נמו ילדה שסככה צוקנה
דעולה אין הגדון דומה
להיא דהיא אפילו למ"ד
זה זה גורם אסור מותר
דכיון שסככה צוקנה
בטלה וכן משמע לשון
עולה: (ט) ד"ה שם וכו'
טבל ומעשר ע"י. נ"ב עין
צפ"י כל שעה דף ל':
(י) ד"ה והא רבנן וכו'
נטע או הבריך או
הרכיב לאו וכו' עצמו
הוא מותר: (כ) ד"ה עד
שיהא וכו' מדרי' אלעזר
שנמע לרבנן. נ"ב וצחיס
הכי דקאמר אלא רבנן
דשאור שפיר פריך אלא
רבנן דשאור דלמא שני להו
בין עבודת כוכבים לשאר
איסוריין משום דשני למימר
דר"א דשאור ס"ל [ואחר
האחרון אפ"ה צל אפי' לא
קדם וסילקיה ונדשאר
איסוריין זה זה גורם
מותר אפי' לר"א:
(ל) ד"ה יוליד וכו' כדפ"ה
אחדו:

מוסף רש"י

אחר אחרון אני בא.
שואו גורם את האיסור
ואם נפל האיסור צפוק
אסורה (תורה יב). לא
שנו. דלמא אחרון אפי' צל
ואם נפל הימיר צפוק
מותר, אלא שקדם
וסילק את האיסור.
מיון שנפל בו הימיר מה
הדואיל וסילקו ועיניו לא
המחן צטל והלך לו,
ואע"ג דהוועל צו קמט
שיכלו זה אחרון לגמור
חיימון על דר' אעפ"כ כדו
ענין לו ושבו אין חזר
ונטע בו (פסחים כ"ב). ולא
נשלו השיעור אפילו ע"י
צירוף (לשון ע"ג). אבל
לא קדם וסילק. ונגמר
על ידי שניהם ואינו יכול
לצטל אסור. אלמא זה זה
גורם אסור (פסחים כ"ב).
משום דאחר אחרון
אני בא. ועממא משום
דלול צחיס מנר נעשה
גמור בהיתר מותר ואפילו
לא קדם וסילק דליכא זה זה גורם,
גמור באיסור אסור, אלא צבת אחת,
אם נפלו כחצית ליהא גמור באיסור,
הכי נמי דשרי, דזה זה גורם מותר (שם).
יוליד הגנאה לים המלח. דמי עזים,
מכל מקום שמענין ליה כל כמה
דלא ממתיי הנאה לים המלח מודה הוא למ"ך
בין אחרים יוצן בין אשין יוצן בין איסור פת,
אלמא כיון דקמתי יומין אית ליה זה זה גורם אסור (שם).

(א) צ"ל מאי לאו הא דקמתי
שדה תורע וכו'.
(ב) פי' כיון שזה הוא דגם
כפרשי' ותוס' אלא דגם
כריש'א שיהי סכרה דזה זה
גורם מותר ולא פליגי נק
בלתתלהו וכו'.